

धार्मिक स्थळांच्या बांधकामास सुरुवात
करण्यापूर्वी गृह विभागाचे ना-हरकत प्रमाणपत्र
प्राप्त करून घेण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक-सीटीएम १००९/प्र.क्र.६०९/विशा-१ब,
गृह विभाग, दुसरा मजला, मादाम कामा रोड, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक ०७ मे, २०१८.

- वाचा:** १) शासन परिपत्रक, गृह विभाग, क्रमांक - सीटीएम २०००/प्र.क्र.२४/विशा-१ब,
दिनांक ७ जून, २०००.
२) शासन परिपत्रक, गृह विभाग, क्रमांक - सीटीएम १००९/प्र.क्र.६०९/विशा-१ब,
दिनांक २३ नोव्हेंबर, २००९.

परिपत्रक

धार्मिक स्थळाचे अनधिकृत बांधकामास आळा घालण्याच्या दृष्टीने संदर्भाधीन दिनांक ७ जून, २००० व दिनांक २३.११.२००९ च्या परिपत्रकाअन्वये दिलेले निर्देश पुढीलप्रमाणे सुधारण्यात येत आहेत.

- १) महानगरपालिका क्षेत्रातील धार्मिक स्थळाचे नवीन बांधकाम, वाढीव बांधकाम वा पुर्नबांधणीचे प्रस्ताव संबंधित महानगरपालिका आयुक्तांनी बांधकामाच्या आराखड्यास प्रशासकीय व तांत्रिक मान्यता देण्यापूर्वी प्रशासकीय विभाग म्हणून नगरविकास विभागास पाठवावेत.
- २) नगरपालिका/नगरपंचायत क्षेत्रातील धार्मिक स्थळाचे नवीन बांधकाम, वाढीव बांधकाम वा पुर्नबांधणीचे प्रस्ताव संबंधित जिल्हाधिका-यांनी बांधकामाच्या आराखड्यास प्रशासकीय व तांत्रिक मान्यता देण्यापूर्वी प्रशासकीय विभाग म्हणून नगरविकास विभागास पाठवावेत.
- ३) ग्रामपंचायत क्षेत्रातील धार्मिक स्थळाचे नवीन बांधकाम, वाढीव बांधकाम वा पुर्नबांधणीचे प्रस्ताव संबंधित जिल्हाधिका-यांनी बांधकामाच्या आराखड्यास प्रशासकीय व तांत्रिक मान्यता देण्यापूर्वी प्रशासकीय विभाग म्हणून महसूल व वन विभागास पाठवावेत.
- ४) नगर विकास / महसूल व वन विभागाने प्राप्त प्रस्ताव परिपूर्ण असल्यास कायदा, सुव्यवस्था व रहदारीच्या अनुषंगाने गृह विभागाकडे अनौपचारिक संदर्भाद्वारे ना-हरकत प्रमाणपत्राची मागणी करावी.
- ५) गृह विभाग संबंधित पोलीस आयुक्त / पोलीस अधिक्षक / पोलीस महासंचालक यांच्याकडून अभिप्राय प्राप्त करून घेवून -ना-हरकत प्रमाणपत्राबाबत निर्णय घेईल.
- ६) गृह विभागाकडून कायदा, सुव्यवस्था व रहदारीच्या अनुषंगाने ना-हरकत प्रमाणपत्र संबंधित प्रशासकीय विभागास पाठविण्यात येईल.
- ७) गृह विभागाचे ना-हरकत प्रमाणपत्र प्राप्त केल्याशिवाय कोणत्याही धार्मिक स्थळाचे बांधकामास / वाढीव बांधकामास / दुरुस्तीस / पुर्नबांधणीस सुरुवात करण्यात येऊ नये.

८) सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणक संकेतांक क्र. २०१८०५१०१५३४५७७७२९ असा आहे. हे परिपत्रक डिजिटल स्वाक्षरीने सांक्षकित करुन काढण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(विजय पाटील)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. प्रधान सचिव, नगरविकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२. प्रधान सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
३. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
४. सर्व विभागीय आयुक्त.
५. सर्व महानगरपालिका आयुक्त.
६. सर्व पोलीस आयुक्त.
७. सर्व जिल्हाधिकारी.
८. सर्व जिल्हा पोलीस अधिक्षक.
९. सर्व मुख्यधिकारी, नगर पालिका / नगरपंचायत
१०. निवड नस्ती (विशा-१ब)